

Cooperarea polițienească în Spațiul Schengen

La data de 14.06.1985, Belgia, Franța, Luxemburg, Olanda și R.F. Germania au semnat, în localitatea Schengen din Luxemburg, un Acord privind eliminarea treptată a controalelor la frontierele comune. Convenția de Implementare a Acordului Schengen din 19.06.1990 (Convenția Schengen) transpune în practică obiectivul stabilit în 1985 și oferă cadrul pentru eliminarea totală, în mod obligatoriu, a controlului persoanelor la frontierele comune ale Părților Contractante, creându-se astfel un spațiu pentru libera circulație a persoanelor.

Pentru prevenirea apariției unor posibile disfuncționalități în ceea ce privește securitatea, datorate eliminării controalelor, în Convenție au fost introduse măsuri compensatorii. Acestea sunt grupate pe mai multe categorii. În cele ce urmează vom detalia o parte din acele măsuri ce se înscriu categoriei „cooperare polițienească”. Acestea sunt prevăzute de Titlul III, Capitolul I din Convenția de Aplicare a Acordului Schengen, după cum urmează:

a) **Articolul 39 – Cooperarea între serviciile de poliție**

Acesta reglementează regulile generale ce se vor aplica la nivelul schimbului de informații, atât în mod direct, cât și la solicitarea autorităților de aplicare a legii dintr-un alt stat membru Schengen. Astfel, cererile de asistență vor fi înaintate autorităților solicitante prin intermediul unei autorități centrale, în cazul României, Centrul de Cooperare Polițienească Internațională. Pe cale de excepție, atunci când acest canal ar periclita succesul unei anchete penale sau al unei acțiuni operative, cererile de asistență pot fi adresate direct autorității competente, aceasta din urmă fiind obligată să încunoaștească în cel mai scurt timp autoritatea centrală despre solicitarea care i-a fost adresată.

Prevederile articolului 39 din CAAS sunt completate cu prevederile aferente ale Deciziei Cadru a Consiliului JAI nr. 960/2006 privind simplificarea schimbului de date și informații între autoritățile de aplicare a legii din statele membre ale Uniunii Europene. De notat este faptul că prin aceasta Decizie Cadru se extinde sfera de aplicabilitate de la statele membre Schengen la toate statele membre ale Uniunii Europene. În același timp sunt sta-

bilitate termene clare în care autoritatea solicitată trebuie să ofere răspuns, în funcție de complexitatea și disponibilitatea informațiilor / datelor solicitate.

b) **Articolul 40 – Supravegherea transfrontalieră a unei persoane suspecte**

Articolul 41 – Urmărirea transfrontalieră

Supravegherea transfrontalieră se poate realiza la toate tipurile de frontieră: terestră, aeriană și maritimă. Ca regulă, trebuie obținut un acord anterior executării operațiunii, însă, în aceleași condiții ca cele menționate anterior, această activitate poate fi desfășurată și în lipsa unui acord prealabil, însă în conformitate cu regulile anume stabilite.

Aceste reguli generale pot fi cele impuse de CAAS, sau pot fi stabilite prin acorduri bilaterale.

Urmărirea unei persoane surprinse în flagrant sau evadate de sub escortă, din stare de arest ori din executarea unei pedepse privative de libertate poate fi continuată pe teritoriul altui stat membru Schengen.

Atât supravegherea cât și urmărirea transfrontalieră sunt de două tipuri:

A) *Obișnuită*

Acea supraveghere sau urmărire care se desfășoară după obținerea unei autorizații în urma adresării unei solicitări de asistență. Autorizarea, ca răspuns la solicitare, poate să impună anumite condiții.

B) *De urgență*

Acea supraveghere sau urmărire care se desfășoară fără o autorizație prealabilă, în condițiile în care această autorizație nu a putut fi obținută dată fiind necesitatea luării cu prioritate a măsurii polițienești. Această urgență este determinată, ca și criteriu obiectiv, de întârzierea însemnată pe care ar fi provocat-o transmiterea solicitării și obținerea autorizației, întârziere ce ar fi periclitat succesul acțiunii.

Prevederile Convenției de Aplicare a Acordului Schengen-CAAS, creează obligații în sarcina polițiștilor angajați în activități transfrontaliere, în special după momentul trecerii frontierei. Astfel, aceștia:

- trebuie să respecte legislația națională a statului pe teritoriul căruia acționează și să se conformeze instrucțiunilor autorităților locale competente;
- trebuie să fie în măsură, în orice moment, să dovedească faptul că acționează în calitate oficială și să posede documente care să certifice autorizarea de a efectua supravegherea/urmărirea;
- pot purta armele de serviciu, dacă legislația statului nu o interzice în mod expres, însă nu le pot folosi decât în caz de legitimă apărare;
- nu pot pătrunde în locuințe și locuri care nu sunt destinate accesului public.

Diferențe:

- Pentru a desfășura o acțiune de supraveghere transfrontalieră este condiție suficientă existența unei investigații în curs, deci a unui suspect; în ceea ce privește urmărirea transfrontalieră, persoana care face obiectul acțiunii are deja calitatea de făptuitor;

● Supravegherea transfrontalieră poate fi exercitată peste toate tipurile de frontieră în timp ce urmărirea transfrontalieră poate fi exercitată numai peste frontierele terestre;

● Urmării transfrontaliere îi pot fi aplicate trei tipuri de restricții: teritorială (unele state autorizează urmărirea pe întreg teritoriul lor, altele doar pe anumite suprafețe de-a lungul graniței), temporală (urmărirea poate fi întreruptă după o perioadă de timp) sau/și referitoare la atribuțiile ofițerilor urmăritori (unele state Schengen autorizează oprirea și interogarea de către polițiștii urmăritori, altele nu).

c) **Articolul 43 reglementează modalitățile și limitele de angajare a răspunderii polițiștilor** angajați în activități operative cu caracter transfrontalier.

d) **Articolele 44 și 45 stipulează îmbunătățirea legăturilor de comunicație** (telefon, fax, IT) și alte legături pentru a facilita cooperarea polițienească și vama, în special pentru transmiterea la timp a informațiilor în scopul supravegherii și urmării transfrontaliere a unei persoane. Astfel, autoritățile de aplicare a legii din zonele de frontieră trebuie să stabilească legături comune pentru serviciile competente teritorial și să-și coordoneze programele de achiziții de echipamente de comunicații, pentru instalarea de sisteme de comunicații standardizate și compatibile.

e) În vederea facilitării schimbului de informații, conform prevederilor **articolului 47**, Părțile Contractante pot încheia acorduri bilaterale privind **detașarea, pentru o perioadă determinată sau nedeterminată, de ofițeri de legătură aparținând unui stat pe lângă autoritățile de aplicare a legii ale celui alt stat**. Aceștia furnizează informații și își îndeplinesc atribuțiile conform instrucțiunilor primite de la statul care i-a detașat și de la statul în care sunt detașați. Ei sunt ținute să prezinte un raport de activitate conducătorului structurii în cadrul căreia sunt detașați.

Tot **Titlul III** al Convenției de Aplicare a Acordului Schengen reglementează în Capitolul 6 unele măsuri privind cooperarea în domeniul combaterii traficului de substanțe narcotice.

Astfel, **Art. 73** din CAAS reglementează **livrarea controlată**.

În conformitate cu prevederile acestui articol, fiecare stat membru Schengen va lua măsuri pentru a permite livrări controlate privind substanțele narcotice și psihotrope care se vor efectua cu respectarea prevederilor legale naționale.

Pentru desfășurarea acestei activități este necesară **autorizarea prealabilă** a statului pe teritoriul căruia urmează să se desfășoare livrarea controlată. Fiecare stat poartă răspunderea și deține controlul pen-

tru fiecare operațiune desfășurată pe teritoriul său și are dreptul să intervină.

Deciziile sunt luate în fiecare caz în parte pentru folosirea livrărilor controlate ca metodă de supraveghere după obținerea aprobării din partea statului solicitat.

În prezent există câteva **diferențieri** privind condițiile speciale de desfășurare și metodele de sancționare, fapt pentru care a fost recomandată armonizarea practicilor și a legislației statelor membre. Stabilirea pe viitor a unor **puncte de contact național special desemnate** ar putea înlesni coordonarea practică și legislativă a acestor activități.

În anumite state Schengen există o diferență între o **livrare „monitorizată”** și o **livrare „controlată”**. În primul caz înseamnă că nu există un control direct, dar că permisiunea urmează a fi acordată, iar în al doilea caz participarea directă a unei anumite persoane este necesară.

Referitor la rolul poliției și al altor instituții de aplicare a legii, ofițerii naționali autorizați pot lua parte la operațiunile privind livrările controlate în toate statele

organele legal abilitate, cu autorizarea și sub controlul *procurorului*, care constă în permiterea trecerii sau circulației pe teritoriul țării a drogurilor ori precursorilor și bunurilor care fac obiectul unor infracțiuni sau ale căror deținere și comercializare sunt interzise, în scopul descoperirii activităților infracționale și al identificării persoanelor implicate.

Art. 71 și 73 privind „colaborarea între statele membre Schengen” și respectiv „livrările controlate” din Convenția de Aplicare a Acordului Schengen sunt transpuse în legislația națională prin **Legea nr. 143/2000** privind combaterea traficului și consumului ilicit de droguri, cu modificările și completările ulterioare, **Legea nr. 39/2003** privind prevenirea și combaterea criminalității organizate și **Legea nr. 339/2005** privind regimul juridic al plantelor, substanțelor și preparatelor stupefiante și psihotrope.

Art. 72 din CAAS reglementează măsurile privind confiscarea bunurilor obținute din traficul ilegal de substanțe narcotice și psihotrope; acesta este transpus în legislația națională prin **Legea nr.**

Schengen în cazul în care a fost obținută o aprobare în acest sens. Controlul operațional final se realizează de regulă de către statul destinatar. În vederea asigurării privind caracterul legal al activității în statul destinatar, pot fi utilizate tehnicile speciale.

Legea nr.218/2002 privind organizarea și funcționarea poliției române reglementează în acest sens în **art 32**:

(1) Pentru combaterea infracțiunilor săvârșite în condițiile crimei organizate ori în interesul urmării penale poliția poate utiliza metoda **livrării supravegheate**.

(2) **Livrarea supravegheată** constituie metoda folosită de instituțiile sau

656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 74 din Convenția de Aplicare a Acordului Schengen privind comerțul legal cu substanțe narcotice și psihotrope este transpus în legislația națională prin **Legea nr. 339/2005** privind regimul juridic al plantelor, substanțelor și preparatelor stupefiante și psihotrope, iar **art. 76** privind controlul substanțelor narcotice și psihotrope din CAAS este transpus în legislația națională prin **Legea nr. 143/2000** privind combaterea traficului și consumului ilicit de droguri, cu modificările și completările ulterioare.

■ Simion Camelia
■ Friptu Mihai Lucian